

Jókai Mór 1825-1904

Élete: Komáromban született. Születési helye megjelenik az Arany emberben is. Csodagyereknek tartották, mert írt verseket, történeteket. Párára járt református kollégiumba, itt ismeri meg Petőfit és barátok lettek. 1840-ben kezdet el írni hivatalosan, regényeket, verseket, újságcikkeket. 1848 március 15-én aktív szerepet vállalt. Ő fogalmazza meg a 12 pontot. A Bánk Bán előadásán ismeri meg feleségét Laborfalvi Rózát. Összeházasodnak ebből nagy botrány lett. Szabadságharcban alatt: Toborozó cikkeket ír. Ment a kormánnyal Debrecenbe, Szegedre, Aradra. Szabadságharc bukása mélyen érintette, felesége segítette át, hónapokig bujkált. 50-es évektől jön az írói kibontakozása. Országosan ismert népszerű író lesz. 60-as évektől közéleti, politikai szerepet vállal. 80-as években meghal a felesége. 1899 újránházasodik, felesége egy 20 éves lány, Nagy Bella. Nagy botrányt kavart. 1904-ben meghal.

Művei:

- Egy magyar nábob
- Kárpáthy Zoltán
- És mégis mozog a föld
- Fekete gyémántok
- Szegény gazdagok
- Kőszívű ember fiai
- Arany ember
- Névtelen vár

Stílusa: Romantikus stílusban írt; Olvasmányos népszerű; szerelem cselszövés kaland; többszálú; nemzet téma; történelmi téma; szereplő egyoldalú; sok tájleírás; helyszín bemutatása; terjedelmes olvasmányok.

Arany ember

1872-ben írta. Pályájának csúcsa, legkedvesebb regénye.

Előzmény: Egy mitológiai történet aktualitása. (Midasz Király azt kérte az istenektől, amihez hozzáér, változzon arannyá. Később ez teher volt számára. Étél, ital, felesége, mind arany lett.)

Cselekménye:

Timár Mihály a egyszerű hajóírnok. Becsületes és jóérzésű ember, aki azonban enged a kísértésnek. Megtartja a halott Ali Csorbadzsi kincsét, (öngyilkos lett) amely valójában Tímea jogos öröksége volna. Halála előtt megbizta Timárt, hogy vigye a lányát a Brazovics családhoz, a hajó megfeneklik és kikötnek a Senki szigetén. Az hajó rakománya búza volt ami teljesen elázott. Timeát elviszik a Brazovics családhoz, amikor kiderül, hogy nincs vagyona cselédsorba kerül.

Timár kiemeli a rakományt és megtalálja a vörös félholdas zsákot tele kincsel. Nagy vagyona tesz szert a kincs által (ami Timea lenne) Befolyásos ember lesz, nevet vásárol "Arany ember", üzletileg tönkreteszi Brazovicsot.

Közben: Tímea beleszeret Kacsukába. A család megszégyeníti a lányt. Elhitetik vele, hogy az ő esküvője lesz a hadnaggyal. Hetekig, hónapokig készül. Az esküvő napján tudja meg a valóságot. Azon a napon hal meg Brazovics Atanáz. Athalie is elveszít mindent.

Az árverésen Timár vásárolja meg a házat és feleségül kéri Tímeát (így akarja vissza adni a vagyont). Összeházasodnak, de nem élnek házasságban. Tímea végig Kacsukába szerelmes, Athalie cselédként a háznál maradhatott.

- Senki szigetén biztosítja Teréza és Noémi jövőjét. Összebarátkozik velük, besegít a gazdaságba. Elkezdett kettős életet élni. Kialakul Noémivel egy szerelmi viszony, gyerekek is születik Dódi.

Tódort Braziliába küldi --> lelki válságba kerül Timár. Tífusz járványban meghal a fia.

Komáromban Tímea átveszi a gazdasági ügyek intézését. A szigeten megszületik a második gyerek. Az is Dódi. Teréza mama meghal.

Tódor visszatér Kacsukával találkozik párbajoznak, Tódor megsebesül. Kacsuka a kardot Tímeának adja.

Titkos ajtóra Athalie hía fel a figyelmet Timár beles mikor Tímea és Kacsuka beszélgetnek. Rájön, Hogy Tímea

soha nem fog elválni tőle. Balatoni házában öngyilkos akar lenni. Tódor meglátogatja és megzsarolja. Beöltözik Tímár ruhájába, dulakodnak Tímár kicsavarja kezéből a fegyvert Tódor belefullad a vízbe, így mindenki Tímárt hiszi halottnak.

Tímár a senki szigetére megy. Tímea kezét megkéri Kacsuka a gyászidő letelte után. Athalie meg akarja ölni Tímeát, de elítélik.

Timár Mihály összetett jellem, gazdag, jó ember, adakozó, bátor, simlis.

Tímea fiatal, ártatlan leány,

Athalie Brazovics komáromi kereskedő elkényeztetett, gőgös, szívtelen leánya.. Amikor Brazovics tönkremegy, a vőlegény (Kacsuka) azonnal elhagyja menyasszonyát. Athalie mindent latba vet, hogy Kacsukát visszaszerezze, de az már Tímeát szereti. Féltékenységeben gyilkossági kísérlettől sem riad vissza. Ördögien gonosz, képmutató jellege mintegy ellenpólusa Tímea anyagi tisztaságának.

Noémi: Teréza mama lánya a Senki sziget magányában serdül fel. Ártatlan, egyenes és természetes. Megszereti Tímárt, rajongva tekint rá és minden fenntartás nélkül hozzáfűzi az életét. Egyik méltatója szerint ". a természet tündéri gyermeke, tiszta, mint egy friss virág és nyílt, mint egy tavaszi mező." A regényben az ő alakja képviseli az emberi érzéseknek az őszinte, romlatlan világát.

Kacsuka mérnökkari tiszt, akinek jelentős hadépítészeti elgondolásai vannak. Állomáshelyén azonban csak a spekulációnak van tere. A főhadnagy a gyenge akaratú ember típusa a romlott tőkés társadalomban. Tímea iránt szerelme felemeli és megtisztítja.

Krisztyán Tódor jellegzetesen romantikus alak, a minden gonoszságot megtestesítő intrikus típusa. Jókait azt is hangsúlyozza, hogy jellemét a romlott társadalom torzította el. Már gyermekkorában megismerte a bűnt, apja magára hagyta, a társadalom megtanította hazudni, kémkedni és csalni. nyughatatlan természet, szívesen okoz embertársainak bajt és kellemetlenséget.

Teréza mama: Noémi édesanyja, a Senki szigetén élő magányos özvegy.

Műfaj: Nagyregény=regény nagy terjedelmű prózai műfaj. Sok cselekményt mond el, sok szereplős, sok helyszínen játszódik, sok időt ölel fel.

Szimbolikus jelentésük van:

-Komárom: gazdagság, hatalom, társadalom, valós helyszín, pénz, rang, boldogtalanság.

-Senki sziget: idilli környezet, romantikus helyszín, egyszerű puritán élet, kitalált helyszín, pénznek nincs értéke, boldogság.

Stílusa: Romantikus: Elvonulás a társadalomtól, idilli világ megteremtése, népies világ ábrázolása.

Jellem kontraszt. Negatív: Brazovics, Athalie, Krisztyán Tódor,

Pozitív: Noémi, Teréz mama,

Túlások: Tímea, Teréz mama (egyedül építik a házat).

Váratlan fordulatok: kincs megtalálása, esküvőből temetés, Tódor beszakad a tó jegébe. titkos ajtó,

Realizmus: Ez egy bonyolultabb lélekábrázolás.